

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 440/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Šaffom, advokátska kancelária, Kalinčiakova 2729/10, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 2 T 99/2012 zo 7. mája 2019 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Tos 21/2019 z 20. augusta 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 99/2012 zo 7. mája 2019 a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 21/2019 z 20. augusta 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 99/2012 zo 7. mája 2019 spolu s ďalšou osobou trestne stíhaný pre zločin podvodu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 221 ods. 1 a ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 písm. c) Trestného zákona.

3. Vzhľadom na skutočnosť, že v priebehu trestného konania zomreli dvaja poškodení, ktorí boli manželmi, okresný súd im uznesením č. k. 2 T 99/2012-904 zo 4. apríla 2013 ustanovil opatrovníka – ich syna, pobyt ktorého sa však nepodarilo okresnému súdu zistiť, preto uznesením č. k. 2 T 99/2012-1354 zo 7. mája 2019 svoje predchádzajúce rozhodnutie zo 4. apríla 2013 zrušil a podľa § 48 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ustanovil nebohým manželom – poškodeným opatrovníka, a to obec Brezovica.

4. Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvého stupňa sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením č. k. 5 Tos 21/2019-1379 z 20. augusta 2019 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol ako podanú neoprávnenou osobou.

5. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd, ako aj krajský súd rozhodnutiami zo 7. mája 2019 a z 20. augusta 2019 zasiahli do jeho základného práva na súdnu ochranu, ako aj do práva na spravodlivé súdne konanie.

6. Za rozhodujúce sťažovateľ v súvislosti s podaním ústavnej sťažnosti považoval to, že základným, podstatným a nevyhnutným znakom trestného činu podvodu, z ktorého je obžalovaný, je spôsobenie škody.

7. Spôsobenie škody a najmä jej výška sú rozhodujúce skutočnosti, či došlo k spáchaniu trestného činu podvodu alebo nie. Bez spôsobenej škody a jej kvalifikovanej výšky niet podľa názoru sťažovateľa trestného činu podvodu. Škodu Trestný zákon definuje ako ujmu alebo reálny úbytok na majetku poškodeného, ktorý je v priamej príčinnej súvislosti s trestným činom. Práve na osobe poškodeného a na jeho vyhlásení o spôsobenej škode, ako aj jej uplatnení stojí celé trestné stíhanie pre trestný čin podvodu, ako je tomu aj v prípade sťažovateľa. Iba jasným ustálením poškodenej osoby, ktorá má právo vyjadriť sa k spôsobenej škode, ako aj uplatňovať jej náhradu voči obžalovanému, môže byť zachované právo obžalovaného na súdnu ochranu a na spravodlivý a zákonný súdny proces.

8. Sťažovateľ uviedol, že okresný súd rozhodnutím zo 7. mája 2019 porušil jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces, keď nezákonnou zmenou osôb vykonávajúcich práva poškodeného závažným spôsobom zasiahol do súdneho konania v neprospech sťažovateľa a odňal mu tak možnosť na zákonný a spravodlivý súdny proces.

9. Porušenie označených práv podľa sťažovateľa spočíva v konaní prvostupňového súdu, ktorým v rozpore so zákonom, ako aj ústavnými princípmi ustanovil opatrovníka nebohým osobám, ktoré už nie sú spôsobilé byť nositeľom akýchkoľvek práv a povinností, a zásadným spôsobom tak ovplyvnil celé súdne konanie, ako aj predpoklady posudzovania viny, resp. nevinu obžalovaného – sťažovateľa.

10. Ako sťažovateľ uvádza, okresný súd nezákonné rozhodnutie odôvodnil postupom podľa § 48 ods. 3 Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa opatrovník ustanoví tomu poškodenému, ktorý je fyzickou osobou a nemôže vykonávať svoje práva alebo je nebezpečenstvo z omeškania. Uvedené ustanovenie Trestného poriadku má však podľa sťažovateľa na mysli takého poškodeného, ktorý žije, je stále fyzickou osobou, a teda stále má spôsobilosť mať práva, prípadne povinnosti.

11. Sťažovateľ tvrdí, že v prípade fyzických osôb ich smrťou zaniká aj ich spôsobilosť mať akékoľvek práva, príp. povinnosti, a teda nie je nutné a ani prípustné, aby sa im ustanovoval opatrovník k výkonu práv, ktoré táto fyzická osoba už nemôže mať. Akékoľvek nároky a záujmy tejto zomrelej osoby, ktoré sú chránené zákonom aj po jej smrti, prechádzajú v zmysle nášho právneho poriadku na nástupcov tejto zomrelej osoby, na jej potomkov, resp. dedičov. Túto základnú zásadu práva rešpektuje aj Trestný poriadok, keď v ustanovení v § 48 ods. 4 výslovne stanovuje, že ak ide o nárok na náhradu škody, prechádzajú práva, ktoré zákon priznáva poškodenému, aj na jeho právneho nástupcu, t. j. dediča.

12. Z uvedených zákonných ustanovení je podľa presvedčenia sťažovateľa zrejmé, že pokiaľ okresný súd už pristúpil k ustanovovaniu opatrovníka v predmetnom trestnom konaní z dôvodu, že syn zomrelých poškodených je nezvestný, resp. jeho pobyt údajne nie je známy, mal ustanoviť opatrovníka práve tomuto synovi, a to z okruhu jeho rodiny a, samozrejme, len za predpokladu, že by chcel uplatňovať práva poškodeného súvisiace s náhradou škody a pripojil sa k trestnému konaniu, čo v tomto prípade zrejme splnené nie je, pretože si v tomto konaní a ani v žiadnom inom neuplatňuje žiadne majetkové nároky voči obžalovaným (teda ani sťažovateľovi), čo mal opakovane písomne potvrdiť. Preto aj z tohto pohľadu je postup okresného súdu významným zásahom do práva obžalovaného sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces, a to z dôvodu, že pôvodný poškodený súhlasil s postupom jeho dcéry – spoluobžalovanej, neuplatňoval si žiadnu škodu voči obžalovaným, a jeho jediný nástupca v trestnom konaní – jeho syn opakovane písomne potvrdil, že nemá žiadne nároky voči obžalovaným, že s vypísaním sa z dedičstva – domu po rodičoch súhlasil a mal o tom vedomosť.

13. Podľa sťažovateľa ak bude v konaní vykonávať práva poškodeného obec Brezovica (ustanovený opatrovník) a v jej mene starosta obce alebo ich právny zástupca, je dôvodné predpokladať, že o uvedených dohodách v rodine nemajú žiadne vedomosti, a preto ako opatrovník poškodeného zrejme bude uplatňovať aj nárok na náhradu spôsobenej škody. Nezákonným postupom okresného súdu tak zrejme dôjde k zmene zásadných okolností pre rozhodovanie o vine obžalovaného, keď stanovisko pôvodných poškodených

a ich syna o tom, že nedošlo ku škode a ani si žiadnu škodu neuplatňujú, sa zmení na stanovisko obce Brezovica o tom, že ku škode došlo a uplatňujú si jej náhradu v zmysle vyčíslenia vyhotovených znaleckých posudkov.

14. Porušenie práva na spravodlivý proces a na súdnu ochranu krajským súdom podľa sťažovateľa spočíva v tom, že krajský súd sa odmietol zaoberať jeho sťažnosťou, keď dospel k záveru, že sťažovateľ nie je osobou dotknutou predmetným prvostupňovým uznesením, a teda nie je osobou oprávnenou podať proti nemu sťažnosť. Sťažovateľ sa nestotožnil s tvrdením krajského súdu, že stanovenie okruhu poškodených a výkon ich práv v trestnom konaní o trestnom čine podvodu sa nedotýka obžalovaného sťažovateľa. Pýta sa, koho viac sa dotýka stanovenie a uplatňovanie náhrady škody v trestnom konaní o majetkovom podvode ako samotného obžalovaného, pre ktorého má zásadný význam, či poškodený tvrdí, že došlo ku škode alebo nie, resp. v akej výške. Toto je zásadná vec v predmetnom trestnom konaní, na ktorej má najväčší záujem práve obžalovaný sťažovateľ.

15. Sťažovateľ dodáva, že poškodený ako plnohodnotná procesná strana trestného konania priamo ovplyvňuje zásadným spôsobom priebeh trestného konania, vykonávanie dôkazov, ako aj samotné rozhodovanie o vine obžalovaného. Taktiež má poškodený následne aj právo odvolať sa voči rozsudku v časti o náhrade škody. Všetkými týmito procesnými právami, aj keby nešlo o trestný čin majetkového podvodu, poškodený podstatným spôsobom ovplyvňuje priebeh a výsledok celého trestného konania. Navyše, aj právo obžalovaného podať odvolanie proti výroku o náhrade škody, jej správne uplatneniu a správnej alebo oprávnenej osobe poškodeného odporuje podľa sťažovateľa záveru krajského súdu o tom, že obžalovaný nie je dotknutý rozhodnutím o tom, kto bude vykonávať práva poškodeného.

16. Z uvedených dôvodov preto sťažovateľ jednoznačne zastáva názor, že krajský súd svojím rozhodnutím z 20. augusta 2019 porušil jeho základné právo na súdnu ochranu tým, že sťažnosť ako podanú neoprávnenou osobou zamietol.

17. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5 Tos/21/2019 zo dňa 20. 8. 2019 a uznesením Okresného súdu Prešov, sp. zn. 2 T/99/2012, zo dňa 7. 5. 2019 porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5 Tos/21/2019 zo dňa 20. 8. 2019 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie. Uznesenie Okresného súdu Prešov, sp. zn. 2 T/99/2012, zo dňa 7. 5. 2019 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

Odporcovia sú povinní nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastupovania v sume 346,26- Eur za dva úkony právnej pomoci..., a to na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Martina Šaffu v lehote dva mesiace od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

18. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

19. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

21. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

22. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

23. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

24. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namieta, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne

neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

25. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 99/2012 zo 7. mája 2019 a uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 21/2019 z 20. augusta 2019, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd označeným rozhodnutím v rozpore so zákonom ustanovil nebohým poškodeným opatrovníka v trestnom konaní, ako aj tým, že krajský súd sa argumentáciou sťažovateľa uvedenou v riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu nezaoberal, ale ho zamietol ako podané neoprávnenou osobou.

26. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

27. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

28. Ústavný súd v nadväznosti na námietky sťažovateľa v prvom rade poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha

ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o ochrane práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05).

29. Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľom uplatnenými námietkami poukazuje aj na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej ústavný súd posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý, a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu ústavnej sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

30. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

31. Ústavný súd bez potreby jemu príznačného separátneho posudzovania opodstatnenosti ústavnej sťažnosti zvlášť vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu a osobitne vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu z hľadiska prípadného zásahu do základných práv sťažovateľa v danej veci pristúpil k preskúmaniu konania o ustanovení opatrovníka zomrelým poškodeným ako celku.

32. Po oboznámení sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v ústavnej sťažnosti, a teda bez bližšieho skúmania ďalších konkrétnych okolností danej trestnej veci ústavný súd konštatuje, že nemožno vylúčiť pochybnosti o tom, či okresný súd pri ustanovení opatrovníka nebohým poškodeným postupoval v súlade s účelom a zmyslom príslušných ustanovení Trestného poriadku, avšak z hľadiska požadovanej ústavnoprávnej ochrany je otázne, či tým mohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa, a to predovšetkým v ich materiálnom chápaní.

33. Najvýznamnejším argumentom sťažovateľa, ktorým odôvodňuje, že sa rozhodnutia o ustanovení opatrovníka poškodeným negatívne dotýkajú jeho osoby, je obava z uplatnenia si náhrady škody ustanoveným opatrovníkom. V rámci znenia ustanovenia § 46 ods. 3 prvej vety za bodkočiarkou Trestného poriadku sa však táto argumentácia sťažovateľa obsiahnutá v ústavnej sťažnosti javí ako zjavne neopodstatnená.

34. Podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

35. Z obsahu príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že obžaloba na sťažovateľa bola podaná okresnému súdu 20. septembra 2012. Pôvodná poškodená zomrela 23. marca 2011 a jej manžel – pôvodný poškodený zomrel 24. decembra 2012. Je evidentné, že k ustanoveniu opatrovníka okresný súd (už prvýkrát 4. apríla 2013) pristúpil až v čase, keď prípadný dovtedy neuplatnený návrh, aby všeobecný súd v odsudzujúcom rozsudku uložil povinnosť sťažovateľovi nahradiť poškodenému škodu, už nebolo možné vzhľadom na znenie § 46 ods. 3 prvú vetu za bodkočiarkou Trestného poriadku riadne uplatniť, keďže vyšetrovanie tejto trestnej veci muselo byť skončené pred dátumom podania obžaloby. Za tejto situácie je argumentácia sťažovateľa neadekvátnou a bez ústavnoprávnej relevancie.

36. Pokiaľ ide o výšku škody, ktorá samozrejme môže mať a má dopad na právnu kvalifikáciu stíhaného skutku, je potrebné poznamenať, že všeobecný súd ju v priebehu trestného konania musí zistiť objektívne, a to vykonaním dokazovania v tejto oblasti, t. j. nemôže v konečnom dôsledku výšku škody ustáliť len na základe tvrdenia osoby poškodenej trestným činom. Preto všeobecný súd o vine a treste obžalovaného v tomto prípade sťažovateľa bude môcť rozhodnúť až na základe riadne zistenej výšky škody spôsobenej trestným činom.

37. V súvislosti s právom poškodeného navrhovať vykonanie dôkazov v trestnom konaní, keď sťažovateľovi takisto prekáža, že ho bude vykonávať ustanovený opatrovník poškodených, ústavný súd poznamenáva, že Trestný poriadok v tomto smere zaručuje obžalovanému možnosť primeranej obrany svojich práv. Na každý navrhovaný a vykonaný dôkaz mu procesnoprávny predpis, ktorým sa konanie riadi, umožňuje reagovať.

38. V mnohých ohľadoch sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predbieha okolnosti trestného konania, a mnohé jeho argumenty sú prezentované iba v hypotetickej rovine bez reálneho dopadu na jeho konkrétne práva. Ústavný súd uznáva a nevylučuje, že uplatňovanie práv poškodeného v trestnom konaní môže sťažovateľ vnímať vo vzťahu k svojej osobe negatívne zvlášť, ak by ich mala vykonávať osoba, ktorej to neprináleží, avšak v aktuálnom prípade, t. j. v konkrétnych okolnostiach danej trestnej veci, prihliadajúc na sťažovateľom uplatnenú argumentáciu to rozhodne nedosahuje kvality požadovanej

pre vyslovenie porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

39. Ústavný súd považuje za potrebné reagovať aj na tvrdenie sťažovateľa, že opatrovník mal byť ustanovený nie zosnulým poškodeným, ale ich synovi. Zo žiadnych sťažovateľom predostretých argumentov však nevyplýva, že by súd musel za opatrovníka tomuto synovi ustanoviť iného, ako toho, ktorého reálne ustanovil a z tohto pohľadu sa v konaní s ohľadom na požadovanú ochranu základného práva nič nemení.

40. Navyše, ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ďalej poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „sú výsledkové“, to znamená, musí im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c/a Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne I. ÚS 79/2015).

41. Preskúmaním ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia nie sú takými rozhodnutiami, ktorých účinky by sťažovateľ nemohol v priebehu ďalšieho trestného konania zvrátiť. A ak je teda sťažovateľ toho názoru, že v namietanom konaní neboli rešpektované jeho základné práva, bude mať možnosť svoje výhrady uplatniť pri využití ďalších trestnoprávných prostriedkov (napr. riadnych opravných), ktoré mu v ďalšej fáze konania priznáva Trestný poriadok.

42. S poukazom na uvedené ústavný súd nezistil zásah do označených práv sťažovateľa z materiálneho hľadiska v takej intenzite, ktorý by mal neodstrániteľné a nenapraviteľné následky a ktorý by odôvodňoval zásah zo strany ústavného súdu, čo viedlo ústavný súd k záveru, že do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 99/2012 zo 7. mája 2019 a uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 21/2019 z 20. augusta 2019 nebolo neprimeraným spôsobom zasiahnuté.

43. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

44. Pretože ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 ústavy), ku ktorému v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu